

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 260/2021-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla (sudca spravodajca) a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky **Andrey Sudimákovej**, narodenej [redacted] [redacted] proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne č. k. 8Co/37/2019-111 z 25. novembra 2020 v spojení s rozsudkom Okresného súdu Bánovce nad Bebravou č. k. 2Csp/18/2018-51 z 28. novembra 2018 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť v časti namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 8Co/37/2019 z 25. novembra 2020 **p r i j í m a** na ďalšie konanie
2. Vo zvyšnej časti ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 1. marca 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením všeobecného súdu v civilnom spore. Sťažovateľka navrhuje napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť súdu na ďalšie konanie.

II.

2. V civilnom spore sa žalobkyňa proti sťažovateľke domáhala zaplatenia zostatku úveru. Všeobecné sudy vychádzali z toho, že sťažovateľka ako dlžník a žalobkyňa ako veriteľ uzavreli v júni 2011 zmluvu o spotrebiteľskom úvere, na základe ktorej žalobkyňa poskytla sťažovateľke úver 2 700 eur, ktorý mala sťažovateľka splatiť v 119 mesačných splátkach po 44,48 eur. Splatnosť prvej splátky bola dojednaná na 18. júl 2011 a splatnosť poslednej na 18. máj 2021. Žalobkyňa pred podaním žaloby pre neplatenie splátok sťažovateľkou vyhlásila predčasnú splatnosť úveru.

3. Okresný súd v rozsudku z 28. novembra 2018 dospel k tomu, že úver je bezúročný a bez poplatkov a žalobkyňa má nárok len na vrátenie poskytnutej istiny v dojednaných mesačných splátkach. Sťažovateľka žalobkyni na vrátenie úveru do rozhodnutia súdu zaplatila 2 295,12 eur. Okresný súd ďalej dospel k záveru, že žalobkyňou vyhlásená predčasná splatnosť úveru nevyvolala právne následky, keďže žalobkyňa nedodrжала postup podľa § 565 v spojení s § 53 ods. 9 Občianskeho zákonníka. Okresný súd ďalej konštatoval, že žalobkyňa pred uzavretím zmluvy neposúdila s odbornou starostlivosťou schopnosť sťažovateľky splácať úver, čo má podľa § 11 ods. 2 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o spotrebiteľských úveroch“) za následok to, že žalobkyňa nie je oprávnená vyžadovať od spotrebiteľa jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru. Ďalej okresný súd dospel k záveru, že treba vychádzať zo splatnosti jednotlivých mesačných splátok, teda pri istine 2 700 eur pri dojednanej splátke 44,48 eur mesačne je už celá istina úveru splatná. Sťažovateľkou zaplatených 2 295,12 eur okresný súd započítal na už splatné splátky, z ktorých posledná bola splatná 18. októbra 2015, a dospel k záveru, že sťažovateľka je povinná zaplatiť žalobkyni 404,88 eur ako dosiaľ neuhradenú splatnú istinu poskytnutého úveru. Z rovnakého dôvodu aj dospel k záveru, že sťažovateľka je povinná zaplatiť žalobkyňou uplatnený úrok z omeškania v sadzbe 8 % ročne z 404,88 eur od 28. júla 2016, keďže v tento deň boli splatné už všetky splátky istiny úveru.

4. Proti rozsudku okresného súdu podala sťažovateľka odvolanie, podľa ktorého termín konečnej splatnosti úveru bol podľa zmluvy dohodnutý na 18. máj 2021, a preto jej vzťah so žalobkyňou trvá, a to až do termínu konečnej splatnosti. Za nesprávny považovala záver okresného súdu, že celá istina sa stala splatnou v splátkach v ich pôvodne dojednanej výške. Podľa sťažovateľky sa bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru nedotýka dojednaných termínov splátok a sťažovateľka má istinu ďalej splácať v dojednaných splátkach, no nie v ich dojednanej výške po 44,48 eur, ale po 22,50 eur tak, aby splatila celú istinu bez úrokov a poplatkov. To v prípade sťažovateľky vedie k záveru, že nie je v omeškaní so žiadnou splátkou, dokonca má zaplatené už aj splátky splatné v budúcnosti, čo malo viesť k zamietnutiu žaloby. Sťažovateľka namietala, že okresný súd mal žalobu žalobkyne, ktorá žalobu skutkovo odôvodňovala tým, že úver predčasne zosplatnila, zamietnuť v celom rozsahu s tým, že by nebolo dotknuté právo žalobkyne domáhať sa v budúcnosti zaplataenia jednotlivých dlžných splátok. K tomu však sťažovateľka uviedla, že takáto žaloba by bola založená na iných skutkových tvrdeniach a nebolo by o nej možné rozhodnúť v tomto konaní, keďže by išlo o zmenu žaloby podľa § 140 ods. 2 Civilného sporového poriadku, no zmena žaloby sa podľa § 294 Civilného sporového poriadku v spotrebiteľských sporoch nepripúšťa, ak je žalovaným spotrebiteľ. Krajský súd napadnuté rozhodnutie okresného súdu potvrdil, pričom sa stotožnil s jeho právnym posúdením, keďže s odvolacími námietkami sa okresný súd vysporiadal už v odôvodnení svojho rozhodnutia.

III.

5. Prípustnosť ústavnej sťažnosti sťažovateľka odôvodňuje tým, že podľa § 422 Civilného sporového poriadku proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu nie je prípustné dovolanie, keďže priznané peňažné plnenie 404,88 eur neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy.

6. Súdy oboch inštancií sa podľa sťažovateľky nevyrovnali s vlastným vysloveným právnym názorom, keď v napadnutých rozsudkoch zhodne konštatovali, že žalobkyňa ako veriteľ nie je

oprávnená vyžadovať od sťažovateľky jednorazové splatenie spotrebiteľského úveru, pričom na druhej strane jej uložili zaplatiť zostatok istiny, ktorý mala splatiť v splátkach podľa zmluvy. Okrem toho uvádza, že napriek tomu, že žalobkyňa v spore žalobu nezmenila, súd rozhodol na základe iných ako žalobkyňou tvrdých skutočností. To je podľa sťažovateľky porušením zásady rovnosti strán sporu, keďže súd tvoril skutkové tvrdenia za žalobkyňu. Postup všeobecných súdov považuje za nepredvídateľný a taký, ktorý sťažovateľke znemožnil, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

IV.

7. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľky prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

8. Ústavný súd vo vzťahu k tejto časti ústavnej sťažnosti v súlade so svojou ustálenou judikatúrou zdôrazňuje, že jeho právomoc rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Podstata a účel princípu subsidiarity vychádza z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti ultima ratio inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013). Z princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu možno vyvodit' ústavný príkaz pre každú osobu, ktorá namieta porušenie svojho základného práva, v zmysle ktorého musí rešpektovať postupnosť ústavnej ochrany, a preto pred tým, ako podá sťažnosť ústavnému súdu, musí požiadať o ochranu ten orgán verejnej moci, ktorého kompetencia predchádza právomoci ústavného súdu (m. m. IV. ÚS 128/04, II. ÚS 734/2017).

9. Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred inými orgánmi verejnej moci, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07, IV. ÚS 373/2014).

10. Ako z ústavnej sťažnosti vyplýva, sťažovateľka proti rozsudku okresného súdu podala odvolanie, o ktorom následne rozhodol krajský súd, preto právomoc krajského súdu na preskúmanie rozsudku okresného súdu v tejto časti vylučuje právomoc ústavného súdu na prerokovanie ústavnej sťažnosti.

11. Vychádzajúc z uvedeného, bolo preto potrebné ústavnú sťažnosť sťažovateľky v časti smerujúcej proti rozsudku okresného súdu odmietnuť podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci ústavného súdu na jej prerokovanie.

12. Ústavný súd nezistil dôvody na odmietnutie ústavnej sťažnosti vo vzťahu k napadnutému rozhodnutiu krajského súdu, a preto v tejto časti ústavnú sťažnosť prijal podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde na ďalšie konanie.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 30. marca 2021

Robert Šorl
predseda senátu